

Ткаченко В. В.
аспірант кафедри обліку і аудиту
Університету банківської справи

Tkachenko V. V.
Postgraduate Student of the Department of Accounting and Auditing
Banking University

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ТА ЗВЕДЕНОЇ ЗВІТНОСТІ

CURRENT ISSUES OF CONSOLIDATED AND COMBINED STATEMENTS

Анотація. У роботі досліджено законодавчі та наукові підходи до визначення консолідованої звітності. Систематизовано етапи становлення та розвитку зведеної звітності. Виявлено спільні та відмінні ознаки консолідованої та зведеної звітності. Проаналізовано суб'єкти формування консолідованої та зведеної звітності в Україні на прикладі підприємств та банківських установ.

Ключові слова: консолідована звітність, зведена звітність, об'єднання підприємств, банківська група.

Вступ та постановка проблеми. Особливістю сучасної світової економіки є максимальне розширення концентрації та централізації капіталу в різних сферах економіки, що виявляється насамперед у створенні консолідованих груп суб'єктів господарювання, об'єднаних відносинами контролю (у тому числі спільного контролю) та суттєвого впливу. Для узагальнення результатів діяльності таких суб'єктів господарювання використовується консолідована звітність.

Консолідована фінансова звітність уперше з'явилася у США на початку ХХ ст. В умовах планової економіки на території колишнього СРСР, у тому числі і в Україні, використовувалася практика формування зведеної звітності, яка була своєрідним аналогом консолідованої звітності. Натомість практика формування безпосередньо консолідованої звітності бере свій початок у період переходу до ринкових відносин.

В економічній літературі існує неоднозначність поглядів на консолідовану та зведену звітність, її призначення, місце в системі звітності. На думку автора, уточнення потребують сутність, спільні та відмінні риси консолідованої та зведеної звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні сутність та співвідношення консолідованої та зведеної звітності досліджують М.Р. Лучко [1], В.П. Онищенко [2], І.В. Семчук [3], Л.І. Леженко [4], О.М. Гурська [5], Т.М. Сторожук [6], А.Ф. Кононенко і Г.В. Тодосейчук [7], А.О. Спіфанов [8]. За кордоном цю тему вивчали М.І. Кутер [9], Н.В. Генералова і С.М. Карельська [10], М.А. Рябова і Д.Г. Айнуллова [11], Т.В. Федорович [12], А.В. Мешков [13], К.Є. Коба [14].

Варто зауважити, що серед науковців немає однозначної думки як щодо місця консолідованої звітності в системі звітності, так і щодо її співвідношення зі зведеною звітністю. Так, М.І. Кутер та А.О. Спіфанов ототожнюють зведену і консолідовану звітність [9; 8, с. 229].

В.П. Онищенко, І.В. Семчук, М.А. Рябова, Д.Г. Айнуллова розглядають консолідовану та зведену звітність як самостійні, концептуально різні форми звітності, які відрізняються за користувачами, суб'єктами формування та об'єктами охоплення звітності, метою та методологією її формування [2; 3; 11].

У вітчизняній нормативно-правовій базі відсутнє визначення консолідованої фінансової звітності бан-

ківських установ, а тому воно потребує теоретичного обґрунтування.

Метою даної роботи є дослідження законодавчих та наукових підходів до сутності консолідованої звітності та її місця у системі звітності; запропонування власного визначення консолідованої фінансової звітності банківських установ; розкриття сутності зведеної звітності та закономірності її становлення; аналіз суб'єктів формування консолідованої та зведеної звітності в Україні на прикладі підприємств та банківських установ.

Результати дослідження. Для початку варто розкрити сутність консолідованої звітності. Визначення консолідованої звітності наводиться в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», де під консолідованою фінансовою звітністю розуміється фінансова звітність, яка відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці [15].

На міжнародному рівні трактування поняття «консолідована звітність» закріплене в Міжнародному стандарті фінансової звітності (МСФЗ) 10 «Консолідована фінансова звітність». Воно звучить так: консолідована фінансова звітність є фінансовою звітністю групи, в якій активи, зобов'язання, власний капітал, дохід, витрати та потоки грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств подаються як такі, що належать єдиному економічному суб'єкту господарювання [16].

У вітчизняних банківських установах організаційно-методичні основи формування консолідованої звітності встановлюються Національним банком України на основі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та, відповідно, до МСФЗ, тому приведені вище визначення поширюються і на вітчизняні банківські установи.

Таким чином, у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та у МСФЗ 10 встановлені в цілому подібні підходи до розкриття сутності консолідованої фінансової звітності. Однак варто зауважити, що в роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників зустрічається багато авторських визначень консолідованої звітності (табл. 1).

Отже, вчені розкривають сутність консолідованої звітності по-різному. Загальним недоліком багатьох запропонованих вище визначень є відсутність або неповне розкриття критеріїв функціонування групи взаємопов'язаних організацій; призначення консолідованої звітності; способів її формування.

Проаналізувавши приведені вище визначення, можна виділити окремі проблемні аспекти, пов'язані з місцем консолідованої звітності в системі звітності. Так, наприклад, у законодавстві України визначено, що консолідована звітність відноситься до фінансової звітності. Такої ж думки дотримуються і більшість дослідників (табл. 1).

Необхідно розкрити співвідношення бухгалтерської та фінансової звітності для визначення місця консолідованої звітності в системі звітності. Для початку варто зазначити думку О.М. Коробко, К.Є. Коби, А.В. Мешкова, які ототожнюють фінансову та бухгалтерську звітність, а також визначають консолідовану звітність як частину бухгалтерської фінансової звітності [23, с. 3–6; 14; 13, с. 11]. Н.В. Генералова та С.М. Карельська зауважують, що бухгалтерська та фінансова звітність є різними поняттями, які відображають тенденції в регулюванні бухгалтерського обліку і звітності. Так, на думку науковців, перехід до терміну «фінансова звітність» підкреслює інформаційну функцію останньої та її орієнтацію на задоволення потреб зовнішніх користувачів [10, с. 17].

Відмінністю між фінансовою та бухгалтерською звітністю, на думку А.В. Озеран, є те, що перша в порівнянні з останньою містить більший обсяг аналітичних розшифрувань та пояснюючих коментарів. Це, своєю чергою сприяє більш повному задоволенню інформаційних потреб користувачів [24, с. 31]. На думку ж М.М. Шигун та В.О. Іваненко, бухгалтерська звітність є більш широким поняттям, яке включає фінансову звітність [25, с. 438].

Варто відзначити ґрунтовне дослідження Т.В. Федорович «Информационно-аналитическое обеспечение экономических интересов субъектов корпоративных отношений», в якому дослідниця систематизувала різні погляди на сутність та характеристики бухгалтерської та фінансової звітності, виявивши низку відмінностей між ними. Так, на думку вченої, фінансова звітність виокремилася із бухгалтерської у зв'язку зі зміною концепції власності на концепцію контролю. Вираженням концепції власності була бухгалтерська звітність, яка пріоритетними визначала інтереси власника та відображала результати діяльності об'єкта власності. Фінансова ж звітність, яка представлена концепцією контролю, призначена для управління фінансовими вкладеннями та грошовими потоками інвесторів (власників, кредиторів) [12, с. 17].

Водночас консолідована звітність також ґрунтується на концепції контролю та узагальнює результати діяльності об'єкта інвестування, який може функціонувати у формі групи взаємопов'язаних організацій. Таким чином, консолідовану звітність більш доцільно віднести до фінансової звітності.

Загалом, дослідженню консолідованої фінансової звітності саме банківських установ приділено недостатньо уваги у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Систематизувавши вимоги законодавства та погляди науковців, пропонуємо таке визначення консолідованої фінансової звітності банків: консолідована фінансова звітність банківських установ – це фінансова звітність, яка формується материнським банком шляхом використання спеціальних облікових процедур та узагальнює показники фінансового стану, результатів діяльності, руху грошових коштів учасників банківської групи, що функціонують як єдина економічна одиниця на основі відносин контролю, суттєвого впливу та спільного контролю.

У запропонованому визначенні позначено місце консолідованої звітності у системі звітності, її призначення, суб'єкт формування, об'єкт охоплення, спосіб формування консолідованої фінансової звітності банківських установ; правові основи функціонування банківської групи як єдиної економічної одиниці (наявність відносин контролю, суттєвого впливу та спільного контролю).

Для більш повного розуміння відмінностей між консолідованою та зведеною звітністю зауважимо, що виникнення та формування зведеної звітності в СРСР було пов'язане з націоналізацією підприємств та формуванням трестів (об'єднань підприємств за територіально-галузевим принципом) у 1920-ті роки. Радянські трести та об'єднання, у межах яких координувалася робота декількох заводів, знаходились на нижньому рівні управління. Середній рівень управління утворювали міністерства, діяльність яких співпадала з діяльністю центральних апаратів об'єднань. Верхній рівень управління представляла держава як єдиний власник. Н.В. Генералова та С.М. Карельська зазначають, що трести та об'єднання підприємств були аналогами американських компаній холдингового типу. У США їх функціонування зумовило виникнення консолідованої звітності, а в СРСР – зведеної [26, с. 14].

У радянські часи зведена звітність визначалася як звітність, яка характеризує узагальнені показники господарської та фінансової діяльності виробничих об'єднань, вищих ланок управління та міністерства в цілому [12, с. 66].

Варто зауважити, що методологічну основу для створення радянської зведеної звітності склали роботи зі статистики, написані в кінці XIX – на початку XX ст. Автором першої методики агрегування звітних показників став І.І. Кауфман, який ще в 1875 р. опублікував зведення даних бухгалтерської звітності банківських установ за період з 1864 по 1873 р. [27].

Уперше зведена звітність була сформована в 1924 р. за результатами роботи підприємств у 1921 р. Формування зведеної звітності на початковому етапі було пов'язано з багатьма методологічними та технічними проблемами, вирішення яких із часом привело до розуміння необхідності створення єдиних правил формування первинної звітності підприємств, дані яких підлягали агрегуванню. Це, своєю чергою, стало поштовхом до створення в СРСР системи нормативного регулювання, яка забезпечила уніфікацію правил формування бухгалтерської звітності окремих підприємств [26, с. 14].

Організація формування зведеної звітності розділялася на декілька рівнів за агрегуванням даних. На першому рівні формувалася зведена звітність трестів за даними окремої бухгалтерської звітності підприємств, які входили до його складу. На другому рівні міністерства та відомства формували галузеву зведену звітність шляхом агрегування зведеної звітності першого рівня. На третьому рівні відбувалося зведення показників другого рівня агрегування по державній промисловості в цілому [26, с. 16]. Також зведену звітність формували і відділення банків (Державного та Будівельного) [7, с. 22].

У сучасній економічній літературі зазначається, що процедура формування зведеної звітності полягала в узагальненні більшості показників (чисельність працюючих, фонд оплати праці, основні та оборотні активи, обсяги реалізації, витрати на виробництво, прибутки та збитки) способом арифметичного додавання відповідних статей фінансових звітів. Окремі показники розраховувались як середні та відносні величини за зведеними даними та за даними звітності підприємств [12, с. 65; 1, с. 10].

Варто відмітити, що Н.В. Генералова та С.М. Карельська зазначають, що формування зведеної звітності було

Таблиця 1

Визначення консолідованої звітності в роботах вітчизняних та зарубіжних науковців		Коментар	
№	Автор	Запропоноване визначення	
1.	В.П. Онищенко [2, с. 7]	Консолідована фінансова звітність є системою показників, які утворюються шляхом проведення коригувань; вона відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів консолідованої групи як єдиної економічної одиниці	Визначення не розкриває критеріїв функціонування групи взаємопов'язаних організацій (наявність відносин контролю, суттєвого впливу, спільного контролю)
2.	І.В. Семчук [3, с. 4], О.С. Герасименко [17]	Консолідована фінансова звітність – звітність, призначена для відображення фінансового стану, результатів діяльності, руху грошових коштів, організаційних особливостей, системи участі і внутрішніх зв'язків між материнським підприємством та його дочірніми підприємствами, які функціонують на основі відносин контролю	Визначення не розкриває способу формування консолідованої звітності, не повністю розкриває критерії функціонування групи взаємопов'язаних організацій
3.	Н.М. Васильєва, Г.С. Турсунбаєва, Л.К. Жумабаєва [18], В.В. Комков [19]	Консолідована фінансова звітність є зведенням даних, яке здійснюється з використанням спеціальних облікових процедур	Визначення не розкриває призначення консолідованої звітності, критерії функціонування групи взаємопов'язаних організацій, відмінності консолідованої та зведеної звітності
4.	В.М. Мандрощенко [20, с. 11–12]	Консолідована звітність є результатом облікового процесу, пов'язаного з відображенням фінансово-господарської діяльності групи юридично самостійних, але економічно пов'язаних компаній, які розглядаються як єдиний господарюючий суб'єкт	У визначенні уточнення потребує результатом якого саме облікового процесу є консолідована звітність, адже в групі взаємопов'язаних суб'єктів господарювання облік ведеться як на рівні материнської компанії, так і на рівні інших учасників групи. Результатами облікових процесів материнської компанії та кожного учасника групи є окремі звіти, тому у визначенні більш доцільно застосовувати поняття «облікова процедура» замість поняття «обліковий процес»
5.	А.В. Мешков [13, с. 11], К.С. Коба [14]	Консолідована звітність є різновидом бухгалтерської звітності та призначається для характеристики фінансового стану та фінансових результатів діяльності групи господарюючих суб'єктів, які функціонують на основі відносин контролю	Визначення не розкриває способу формування консолідованої звітності, не повністю розкриває критерії функціонування консолідованої групи
6.	О.Ю. Волкова [21, с. 10]	Консолідована звітність – це фінансова звітність, яка формується за допомогою агрегування фінансової та нефінансової інформації членів групи на підставі принципів, вимог, допущень міжнародних стандартів, розкриває інформацію про фінансово-господарську діяльність та узагальнює діяльність консолідованої групи підприємств як єдиного господарюючого суб'єкта	Серед процедур формування консолідованої звітності визначено лише агрегування інформації. Поза увагою вченої залишилися процедури елімінування. Визначення не розкриває критеріїв функціонування консолідованої групи
7.	А.О. Єпіфанов [8, с. 229]	Консолідована (зведена) звітність банків – звітність, в якій узагальнено дані первинної звітності банку як юридичної особи, регіону, банківської системи в цілому	Дослідник дає визначення зведеної звітності банківських установ, ототожнюючи її з консолідованою звітністю
8.	А.Ф. Кононенко [7, с. 25]	Фінансова звітність консолідованих банківських установ – інформація форм звітності, законодавчо закріплених у певній країні, яка розкриває результати діяльності та фінансовий стан консолідованої банківської установи у складі материнського та дочірнього підприємств в умовах регулювання участі головної структури в статутному капіталі інших учасників; складається шляхом поєднання порівняльної інформації учасників групи; консолідована банківська установа функціонує з урахуванням принципу безперервності	Визначено неповний склад об'єктів консолідованої звітності банківської групи. Так, у ній можуть узагальнюватися показники не лише материнської та дочірніх компаній, але й асоційованих та спільних компаній
9.	М.С. Амбарчян [22, с. 29]	Консолідована фінансова звітність банків – це фінансова звітність материнського банку та його дочірніх компаній, асоційованих компаній та спільних підприємств, які є фінансовими та нефінансовими установами; формується на основі інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів зазначених компаній як єдиної економічної одиниці	Визначення не розкриває суб'єкта формування консолідованої звітності банків

не простим підсумуванням показників річної звітності окремих підприємств. Застосовувалися також процедури виключення статей взаєморозрахунків між підприємствами, урегульовувалися претензії підприємств один до одного [26, с. 16]. Таким чином, поява практики формування зведеної звітності в радянський період стала закономірним етапом розвитку бухгалтерської звітності в умовах соціалістичної системи господарювання [26, с. 17].

Загалом, можна виділити такі відмінності між консолідованою та зведеною звітністю, яка формувалася за часів СРСР: у формі власності підприємств, які формували звітність; об'єктах формування звітності; призначенні звітності; процедурах та нормативному-регулюванні формування звітності (рис. 1).

Виявлені відмінності у формуванні, призначенні та використанні зведеної та консолідованої звітності дають змогу зробити висновок, що ці поняття не є тотожними. Втім, спільною рисою зведеної та консолідованої звітності є те, що при формуванні консолідованої звітності за методом повної консолідації початковою процедурою є постатейне додавання показників індивідуальної фінансової звітності учасників групи.

У сучасних умовах зведена звітність також формується. Про цей вид звітності згадується в ст. 12 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», хоча саме визначення зведеної звітності в Законі не міститься.

До суб'єктів, які повинні формувати зведену звітність, належать міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні та комунальні підприємства, господарські товариства, акції (частки, паї) яких перебувають у державній та комуналь-

ній власності; об'єднання підприємств [15]. При цьому Наказом Міністерства фінансів України від 24.02.2000 р. № 37 «Питання складання фінансової звітності» конкретизується перелік видів діяльності, за якими формується зведена звітність [28].

Суб'єктами формування банківської зведеної звітності є банки, які мають філії та представництва на території України і за кордоном [29]. Так, А.Ф. Кононенко та Г.В. Тодосейчук зазначають, що зведена звітність банківських установ складається за кількома відокремленими підрозділами, які не є дочірніми або асоційованими підприємствами, але є балансовими структурами [7, с. 23].

Для більш глибокого розкриття суб'єктів формування зведеної та консолідованої звітності розглянемо організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Згідно зі ст. 118 Господарського кодексу України (ГКУ), об'єднання підприємств – це господарська організація, утворена в складі двох або більше суб'єктів господарювання з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для виконання спільних економічних та соціальних завдань. Об'єднання підприємств можуть утворюватися у формі державного чи комунального господарського об'єднання або як господарські об'єднання.

Під державним (комунальним) господарським об'єднанням розуміється об'єднання підприємств, утворене державними (комунальними) підприємствами за рішенням Кабінету Міністрів України або рішеннями міністерств чи інших органів, до сфери управління яких входять підприємства, які утворюють об'єднання, або рішенням органів місцевого самоврядування [31]. Натомість господарські об'єднання є об'єднаннями суб'єктів господарювання, які створюються за ініціати-

вою останніх на добровільних засадах у різних організаційно-правових формах. Аналіз нормативно-правових актів та наукової літератури дає можливість установити для кожної із організаційно-правових форм об'єднання суб'єктів господарювання відповідний вид звітності (табл. 2).

Узагальнення існуючих видів об'єднань підприємств показує, що, відповідно до ГКУ, організаційно-правовими формами суб'єктів господарювання, діяльність яких узагальнюється у зведеній звітності, є консорціум, корпорація, концерн; у консолідованій звітності – холдингова компанія, асоційоване підприємство, концерн, корпорація. При цьому варто зазначити, що зведена звітність формується за відокремленими підрозділами, філіями однієї юридичної особи або ж за об'єднаннями суб'єктів господарювання, які належать одному власнику. В Україні останні представлені, наприклад, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні чи комунальні підприємства, господарські товариства, акції (частки, паї) яких перебувають у державній та комунальній власності. Консолідована ж звітність, відповідно до норм вітчизняного законодавства, формується групою юридичних осіб – бан-

Рис. 1. Відмінності між консолідованою та зведеною звітністю

Джерело: складено на основі: [12, с. 18; 1, с. 10; 14; 26, с. 16–17]

Організаційно-правові форми об'єднань підприємств

Тип підприємства	Тип об'єднання	Мета об'єднання	Вид звітності
Асоціація	Договірний, безстроковий	Постійна координація господарської діяльності, централізація однієї чи кількох виробничих та управлінських функцій, спеціалізація і кооперація виробництва, організація спільних виробництв для задоволення господарських потреб учасників об'єднання. Асоціація не має права втручатися в господарську діяльність підприємств – учасників асоціації	Кожне підприємство формує окрему звітність
Корпорація	Договірний, безстроковий	Поєднання виробничих, комерційних, наукових інтересів підприємств, делегування повноважень централізованого управління органам управління корпорації	Консолідована звітність, зведена звітність
Консорціум	Тимчасовий, статутний	Досягнення спільної господарської мети (реалізація цільових програм, науково-технічних, будівельних проектів)	Зведена звітність
Концерн	Статутний, на основі фінансової залежності	Централізація функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної діяльності. Учасники концерну наділяють його частиною своїх повноважень, у тому числі правом представляти їх інтереси у відносинах з органами влади, іншими підприємствами та організаціями	Консолідована, зведена звітність
Асоційоване підприємство	На основі економічної залежності, безстроковий	Участь у статутному капіталі та/або управлінні	Консолідована, окрема звітність
Холдинг	На основі економічної залежності, безстроковий	Набуття відносин контролю, суттєвого впливу	Консолідована звітність

Джерело: складено на основі: [31; 3, с. 6–7; 4, с. 351–352; 5, с. 85]

ківських установ, пов'язаних відносинами контролю, суттєвого впливу; групою підприємств, пов'язаних відносинами контролю [32; 15].

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», банківською групою є група юридичних осіб, яка складається з материнського банку та його дочірніх та/або асоційованих компаній (українських та/або іноземних), які є фінансовими установами, мають спільного контролера та переважним видом діяльності яких є надання фінансових послуг; група юридичних осіб, яка складається з двох або більше українських фінансових установ, що мають спільного контролера [33]. При цьому контролером у банківській групі може бути материнський банк або небанківська фінансова установа, для якої надання фінансових послуг є переважним видом діяльності. Переважною ж у групі є банківська діяльність за умови, якщо сукупне значення активів її учасників за останні чотири звітних квартали становить не менше 50% сукупного розміру загальних активів усіх фінансових установ, що входять до цієї групи.

Висновки. Отже, як вдалося з'ясувати, визначення консолідованої фінансової звітності у вітчизняній нормативній базі відповідає МСФЗ. Окрім того, аналіз наукової літератури показав, що консолідована звітність є частиною фінансової звітності, адже вони обидві ґрунтуються на концепції контролю. Так як у вітчизняній нормативно-правовій базі відсутнє визначення консолідованої фінансової звітності банківських установ, автор запропонував власне визначення цього поняття. Розкриття передумов та закономірностей становлення зведеної звітності дало можливість показати причини розбіжностей підходів до визначення консолідованої та зведеної звітності сучасними науковцями. Дослідивши відмінності між консолідованою та зведеною звітністю, автор прийшов до висновку, що вони є концептуально різними видами звітності. Також автор, використовуючи сучасну нормативно-правову базу, здійснив аналіз та систематизацію організаційно-правових форм об'єднань, що дало можливість більш повно розкрити суб'єкти формування зведеної та консолідованої звітності.

Список використаних джерел:

1. Лучко М.Р. Основи складання консолідованої фінансової звітності : [навч. посіб.] / М.Р. Лучко ; ВПНЗ «Європ. ун-т», Терноп. філ. – Тернопіль : Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2012. – 76 с.
2. Онищенко В.П. Методика та організація консолідованої фінансової звітності : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / В.П. Онищенко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2008. – 21 с.
3. Семчук І.В. Консолідована фінансова звітність групи підприємств: організаційно-методичні засади формування і контролю : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / І.В. Семчук ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2010. – 20 с.
4. Лежненко Л.І. Організаційно-правові аспекти складання зведеної та консолідованої фінансової звітності / Л.І. Лежненко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 350–354.
5. Гурська О.М. Консолідована та зведена фінансова звітність груп підприємств / О.М. Гурська // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». – 2012. – № 721. – С. 82–86.
6. Сторожук Т.М. Консолідована та зведена фінансова звітність / Т.М. Сторожук // Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : І Міжнародна науково-практична конференція (Чернівці, 11 грудня 2015 р.) : тези доповідей. – Чернівці : Черніг. нац. технолог. ун-т, 2015. – С. 103–105.
7. Кононенко А.Ф. Консолідовані банківські установи: інформація та звітність : [монографія] / А.Ф. Кононенко, Г.С. Тодосейчук ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк : Ноулджд, Донец. від-ня, 2013. – 219 с.
8. Спіфанов А.О. Методологічні складові ефективного розвитку банківського сектору економіки України : [монографія] / А.О. Спіфанов. – Суми : Університетська книга, 2007. – 417 с.

9. Кутер М.И. Теория бухгалтерского учета : [учебник] / М.И. Кутер ; 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 292 с.
10. Генералова Н.В. Эволюция регулирования консолидированной финансовой отчетности в России / Н.В. Генералова, С.Н. Карельская // Международный бухгалтерский учет. – 2014. – № 29(323). – С. 13–28.
11. Рябова М.А. Бухгалтерская (финансовая) отчетность : [учеб. пособ.] / М.А. Рябова, Д.Г. Айнуллоа. – Ульяновск : УлГТУ, 2011. – 214 с.
12. Федорович Т.В. Информационно-аналитическое обеспечение экономических интересов субъектов корпоративных отношений / Т.В. Федорович. – Новосибирск : САФБД, 2008. – 417 с.
13. Мешков А.В. Методика составления и анализа консолидированной отчетности организаций инвестиционной сферы : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.12 / А.В. Мешков ; Моск. ун-т потреб. кооп. – М., 2005. – 22 с.
14. Коба Е.Е. Проблемы формирования отчетности в агропромышленных холдингах / Е.Е. Коба // Аудит и финансовый анализ. – 2011. – № 5. – С. 39–41.
15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змін. та доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
16. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://195.78.68.18/minfin/file/link/394646/file/IFRS%2010%20%20\(ed_2013\)ua.pdf](http://195.78.68.18/minfin/file/link/394646/file/IFRS%2010%20%20(ed_2013)ua.pdf).
17. Герасименко О.С. Методика складання консолідованої фінансової звітності та аналіз ефективності діяльності дочірніх підприємств : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.09 / О.С. Герасименко ; ДВНЗ «Київ. нац. экон. ун-т ім. В.Гетьмана». – К., 2007. – 19 с.
18. Васильева Н.М. Консолидированная бухгалтерская отчетность в системе современной экономической информации / Н.М. Васильева, Г.С. Турсунбаева, Л.К. Жумабаева [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://nbisu.moy.su/_id/28/2810_IGU_VASILEVAN-3.pdf.
19. Комков В.В. Холдинг и его консолидированная отчетность: особенности формирования отчетных форм для составления консолидированной отчетности / В.В. Комков // Российское предпринимательство. – 2010. – № 2. – Вып. 1. – С. 82–88.
20. Мандрощенко В.М. Оптимизация процесса формирования консолидированной финансовой отчетности : автореферат дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.12 / В.М. Мандрощенко. – М., 2013. – 24 с.
21. Волкова Е.Ю. Формирование и анализ консолидированной финансовой отчетности группы компаний : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Е.Ю. Волкова ; ГОУ ВПО «Воронежский государственный университет». – Воронеж, 2010. – 24 с.
22. Амбарчян М.С. Аналіз консолідованої фінансової звітності банків : дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.09 / М.С. Амбарчян ; ДВНЗ «Київ. нац. экон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К., 2014. – 195 с.
23. Коробко О.М. Бухгалтерська фінансова звітність: методологія складання і практика використання : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.06.04 / О.М. Коробко ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2003. – 20 с.
24. Озеран А.В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств : [монографія] / А.В. Озеран. – К. : КНЕУ, 2015. – 471 с.
25. Шигун М.М. Види звітності підприємств: підходи до їх класифікації / М.М. Шигун, В.О. Іваненко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнародний збірник наукових праць. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз» / Відп. ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – Вип. 3(12). – С. 432–443.
26. Генералова Н.В. Появление консолидированной отчетности в России / Н.В. Генералова, С.Н. Карельская // Международный бухгалтерский учет. – 2015. – № 15(357). – С. 11–21.
27. Кауфман И.И. Статистика русских банков. Ч. 1 / И.И. Кауфман. – СПб. : Центр. стат. ком. МВД, 1872. – XVIII. – 355 с.
28. Питання складання фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 24.02.2000 р. № 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0162-00>.
29. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України від 30.12.1998 р. № 566 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0056-99>.
30. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України від 24.10.2011 р. № 373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.
31. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змін. та доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
33. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змін. та доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

Аннотация. В работе исследованы законодательные и научные подходы к определению консолидированной отчетности. Систематизированы этапы становления и развития сводной отчетности. Выявлены общие и отличительные признаки консолидированной и сводной отчетности. Проанализированы субъекты формирования консолидированной и сводной отчетности в Украине на примере предприятий и банковских учреждений.

Ключевые слова: консолидированная отчетность, сводная отчетность, объединение предприятий, банковская группа.

Summary. The paper is shown the legal and scientific approaches to the determination of consolidated statements. The regularities of formation and evolution of combined statements have been systematized. The common and distinctive features of consolidated and combined statements have been identified. The subject of formation of consolidated and combined statements on the example of national enterprise and banking institutions has been analyzed.

Key words: consolidated statements, combined statements, an association of enterprises, banking group.